

Judikatūras krājums

ĢENERĀLADVOKĀTA PRĪTA PIKAMĒES [PRIIT PIKAMĀE]
SECINĀJUMI,
sniegti 2023. gada 9. martā¹

Lieta C-466/21 P

Land Rheinland-Pfalz
pret
Deutsche Lufthansa AG,

Eiropas Komisiju

Apelācija – Valsts atbalsts – Aviācijas nozare – Darbības atbalsts, ko Vācija piešķirusi Frankfurtes Hānas lidostai – Lēmums neizvirzīt iebildumus – Atcelšanas prasība – Ieinteresētās puses statuss – Procesuālo tiesību nodrošināšana – Jēdziens “kopēja norise”

1. Ar apelācijas sūdzību *Land Rheinland-Pfalz* (Reinzemes-Pfalcas federālā zeme, Vācija; turpmāk tekstā – “federālā zeme”) lūdz atcelt Eiropas Savienības Tiesas 2021. gada 19. maija spriedumu *Deutsche Lufthansa/Komisija* (T-218/18, nav publicēts, turpmāk tekstā – “pārsūdzētais spriedums”, EU:T:2021:282), ar kuru Vispārējā tiesa ir atcēlusi Komisijas 2017. gada 31. jūlija Lēmumu C(2017) 5289 final par valsts atbalstu SA.47969 (2017/N), ko Vācija piešķirusi Frankfurtes Hānas lidostai darbības atbalstam (turpmāk tekstā – “pārsūdzētais lēmums”).
2. Šajā lietā par šo spriedumu ir iesniegtas divas pretapelācijas sūdzības, kurās Eiropas Komisija un *Deutsche Lufthansa AG* (turpmāk tekstā – “DLH”) lūdz attiecīgi minēto spriedumu atcelt un, proti, atcelt to daļā, kurā ar to ir noraidīts DLH pirmajā instancē izvirzītā vienīgā prasības pamata pirmās daļas otrais iebildums.
3. Tiesai vēlreiz tiek uzdots jautājums par tiesībām celt prasību par lēmumu, ar kuru Komisija nolemj izbeigt administratīvo procedūru attiecībā uz valsts atbalstu, pamatojoties uz to, ka atbalsts nerada šaubas par tā saderību ar iekšējo tirgu. Saistībā ar šo Tiesai ir jālemj par jēdziena “ieinteresētā persona” tvērumu un par gadījumiem, kuros var uzskatīt, ka šāds lietas dalībnieks, iesniedzot apelācijas sūdzību, ir norādījis uz savu procesuālo tiesību pārkāpumu. Turklāt Tiesai tostarp būs jāizlemj, vai Vispārējā tiesa pareizi izmantojusi juridisko koncepciju “kopēja norise”, lai noteiktu, vai tiešais atbalsta saņēmējs ir nodevis pārbaudāmo atbalstu citam uzņēmumam. Atbilstoši Tiesas lūgumam šajos secinājumos uzmanība tiks pievērsta tikai šiem juridiskajiem jautājumiem.

¹ Oriģinālvaloda – franču.

I. Tiesvedības priekšvēsture

4. 2017. gada 7. aprīlī Vācijas Federatīvā Republika paziņoja Komisijai par savu nodomu piešķirt atbalstu Frankfurtes Hānas lidostas darbībai, jo tā nebija rentabla (turpmāk “strīdīgais atbalsts”). Šo lidostu pārvalda uzņēmums *Flughafen Frankfurt-Hahn GmbH* (turpmāk tekstā – “FFHG”).

5. Pārsūdzētajā lēmumā Komisija pēc būtības nolēma, ka nav jāsāk LESD 108. panta 2. punktā paredzētā formālā pārbaudes procedūra, jo, lai gan pasākums ir valsts atbalsts LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, tas ir saderīgs ar iekšējo tirgu saskaņā ar šī panta 3. punkta c) apakšpunktu. Konkrētāk, pārsūdzētajā lēmumā Komisija tostarp norādīja, ka Frankfurtes Hānas lidostas aptvēruma zonā nav citu lidostu.

6. Pirms pārsūdzētā lēmuma Komisija pieņēma divus citus lēmumus par Vācijas Federatīvās Republikas veiktajiem pasākumiem Frankfurtes Hānas lidostas un *Ryanair* atbalstam. Pirmais no tiem ir Lēmums (ES) 2016/788 (2014. gada 1. oktobris) par valsts atbalstu SA.32833 (11/C) (ex 11/NN), ko Vācija sniegusi saistībā ar Frankfurtes Hānas lidostas finansēšanas pasākumiem, kuri ieviesti laikposmā no 2009. līdz 2011. gadam (OV 2016, L 134, 1. lpp.), par kuru tika izdots 2019. gada 17. maija rīkojums *Deutsche Lufthansa*/Komisija (T-764/15, nav publicēts, EU:T:2019:349). Otrais ir Lēmums (ES) 2016/789 (2014. gada 1. oktobris) par valsts atbalstu SA.21121 (C 29/08) (ex NN 54/07), ko Vācija īstenojusi attiecībā uz Frankfurtes Hānas lidostas finansēšanu un finansiālajām attiecībām starp lidostu un *Ryanair* (OV 2016, L 134, 46. lpp.), par kuru ir taisīts 2019. gada 12. aprīļa spriedums *Deutsche Lufthansa*/Komisija (T-492/15, EU:T:2019:252). Attiecīgi par šo rīkojumu un šo spriedumu celtās apelācijas sūdzības tika noraidītas ar 2021. gada 15. jūlija spriedumu *Deutsche Lufthansa*/Komisija (C-453/19 P, EU:C:2021:608) un 2022. gada 20. janvāra spriedumu *Deutsche Lufthansa*/Komisija (C-594/19 P, EU:C:2022:40).

7. Turklāt 2018. gada 26. oktobrī Komisija, pamatojoties uz prasītājas sūdzību, kas reģistrēta ar atsauces numuru SA.43260, sāka formālu pārbaudes procedūru, kuras mērķis ir aptvert citus pasākumus Frankfurtes Hānas lidostas un *Ryanair* atbalstam (turpmāk tekstā – “IV Hānas procedūra”).

II. Tiesvedība Vispārējā tiesā un pārsūdzētais spriedums

8. Ar prasības pieteikumu, kas Vispārējās tiesas kancelejā iesniegts 2018. gada 29. marta *DLH* cēla prasību atcelt pārsūdzēto lēmumu.

9. *DLH* Vispārējai tiesai būtībā ir izvirzījusi tikai vienu pamatu.

10. Pārsūdzētajā spriedumā Vispārējā tiesa ir atzinusi, ka Komisija nav pareizi ņēmusi vērā visus kritērijus, kas attiecas uz Frankfurtes Hānas lidostas aptvēruma zonu un kas Komisijai bija jāizvērtē saskaņā ar Pamatnostādnēm par valsts atbalstu lidostām un aviokompānijām (OV 2014, C 99, 3. lpp.), un ka tādējādi Komisijas nepietiekamā un nepilnīgā analīze nav ļāvusi tai novērst visas šaubas par strīdīgā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu. Tādējādi Vispārējā tiesa daļēji apmierināja *DLH* vienīgo pamatu un atcēla pārsūdzēto lēmumu.

III. Tiesvedība Tiesā un lietas dalībnieku prasījumi

A. Prasījumi apelācijas sūdzībā

11. Apelācijas sūdzībā federālā zeme lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto spriedumu un galīgi noraidīt prasību par pārsūdzēto lēmumu, kā arī piespriest *DLH* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus pirmajā instancē un apelācijas tiesvedībā.

12. *DLH* lūdz Tiesu noraidīt apelācijas sūdzību kā nepieņemamu – vai katrā ziņā kā nepamatotu – un piespriest federālo zemi atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

13. Komisija lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto spriedumu, atzīt prasību pirmajā instancē par nepieņemamu vai – pakārtoti – par nepamatotu un piespriest *DLH* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus pirmajā instancē un apelācijas tiesvedībā.

B. Pretapelācijas sūdzībā izvirzītie *DLH* prasījumi

14. Pretapelācijas sūdzībā *DLH* lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto spriedumu, ciktāl ar to ir noraidīts tās vienīgā pamata pirmās daļas otrais iebildums, un piespriest federālajai zemei atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

15. Federālā zeme lūdz Tiesu noraidīt *DLH* pretapelācijas sūdzību, atcelt pārsūdzēto spriedumu un galīgi noraidīt prasību par pārsūdzēto lēmumu, kā arī piespriest *DLH* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus pirmajā instancē un apelācijas tiesvedībā.

16. Komisija lūdz noraidīt *DLH* pretapelācijas sūdzību kā nepieņemamu vai – pakārtoti – kā nepamatotu un piespriest *DLH* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus pirmajā instancē un apelācijas instancē.

C. Pretapelācijas sūdzībā izvirzītie Komisijas prasījumi

17. Savā pretapelācijas sūdzībā Komisija lūdz Tiesu atcelt pārsūdzēto spriedumu, atzīt prasību pirmajā instancē par nepieņemamu vai – pakārtoti – par nepamatotu un piespriest *DLH* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus pirmajā instancē un apelācijas tiesvedībā.

18. *DLH* lūdz Tiesu noraidīt Komisijas pretapelācijas sūdzību kā nepieņemamu – vai katrā ziņā kā nepamatotu – un piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

19. Federālā zeme lūdz Tiesu apmierināt Komisijas pretapelāciju, atcelt pārsūdzēto spriedumu un galīgi noraidīt apelācijas sūdzību par pārsūdzēto lēmumu, kā arī piespriest *DLH* atlīdzināt tiesāšanās izdevumus pirmajā instancē un apelācijas tiesvedībā.

20. *DLH*, federālā zeme un Komisija tika uzklaustas 2022. gada 30. novembra tiesas sēdē.

IV. Juridiskā analīze

21. Saskaņā ar Tiesas lūgumu šajos secinājumos ir aplūkots vienīgi federālās zemes apelācijas sūdzības un Komisijas pretapelācijas sūdzības pirmais pamats par tiesību kļūdu un pamatojuma trūkumu pārsūdzētajā spriedumā attiecībā uz *DLH* tiesību celt prasību noteikšanu šajā lietā, kā arī *DLH* pretapelācijas otrais pamats, ar kuru apgalvots, ka Vispārējā tiesa esot nepareizi izmantojusi jēdzienu “kopēja norise”, lai noteiktu, vai *FFHG* ir nodevusi pārbaudāmo atbalstu *Ryanair*, un tādējādi izvērtētu, vai pastāv šaubas par strīdīgā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu.

A. Par izvirzīto pamatu, ka *DLH* nav tiesību celt prasību (apelācijas sūdzības pirmais pamats un Komisijas pretapelācijas sūdzības pirmais pamats)

1. Pārsūdzētā sprieduma kopsavilkums un lietas dalībnieku argumenti

22. Vispārējās tiesas argumentācijai, kuras rezultātā tika atzītas *DLH* tiesības celt prasību un līdz ar to noraidīts *DLH* iebildums par prasības nepieņemamību, federālā zeme un Komisija nepiekrīt, ņemot vērā jēdziena “ieinteresētā persona” interpretāciju, un tikai federālā zeme nepiekrīt tam, ka *DLH* atsaucas uz savām procesuālajām tiesībām.

23. Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 39.–56. punktā pēc būtības ir nospriedusi, ka *DLH* ir “ieinteresētā persona” Regulas (ES) 2015/1589² 1. panta h) punkta izpratnē divu iemeslu dēļ. Pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 50. punktā Vispārējā tiesa ir norādījusi, ka strīdīgais atbalsts, kas piešķirts Frankfurtes Hānas lidostai, varētu ietekmēt Frankfurtes pie Mainas lidostas, kura ir *DLH* pirmā galvenā lidosta, konkurētspēju un tādējādi ietekmēt šīs aviokompānijas intereses. Otrkārt, šī sprieduma 51.–54. punktā Tiesa ir uzsvērusi, ka, ļaujot Frankfurtes Hānas lidostai turpināt darbību, strīdīgais atbalsts ļāva *Ryanair* uzturēt konkurences spiedienu, ko tā no šīs lidostas izdara uz *DLH*.

24. Pārsūdzētā sprieduma 61.–64. punktā Vispārējā tiesa būtībā ir nolēmusi, ka no visa atcelšanas prasības analīzes kopumā izriet, ka *DLH* sūdzība ir par to, ka Komisija ir pārkāpusi tās procesuālās tiesības, pieņemot lēmumu nesākt formālu pārbaudes procedūru.

2. Izvērtējums

a) Ievada apsvērumi

25. Pirms federālās zemes un Komisijas izvirzīto sūdzību pamatotības analīzes ir jāformulē daži sākotnējie apsvērumi, lai noteiktu juridisko kontekstu, kādā izvērtējamās *DLH* tiesības celt prasību.

26. Saskaņā ar LESD 263. panta ceturto daļu fiziskai vai juridiskai personai ir atzītas tiesības celt prasību par Savienības aktu, kas tai nav adresēts – ja šis tiesību akts viņu skar “tieši un individuāli”.

² Padomes Regula (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Līguma par Eiropas Savienības darbību 108. panta piemērošanai (OV 2015, L 248, 9. lpp.)

27. Apkopojot klasisko judikatūru, šī persona ir “tieši skarta”, ja pastāv tieša saikne starp apstrīdēto aktu un personas tiesisko stāvokli³, un ir “individuāli skarta”, ja šis tiesību akts to skar noteiktu tai raksturīgu īpašu pazīmju dēļ vai tādu faktisko apstākļu dēļ, kas to atšķir no visām citām personām⁴.

28. Kā jau norādīts, šie divi nosacījumi pēc būtības ir atšķirīgi, jo tiešs skārums būtībā attiecas uz prasītāja *tiesisko* stāvokli, savukārt individuāls skārums attiecas vienīgi uz prasītāja *faktisko* situāciju⁵.

29. Tā kā šajā lietā prasība attiecas uz Komisijas lēmumu valsts atbalsta jomā, jānorāda, ka LESD 108. pantā paredzētās valsts atbalsta kontroles procedūrā ir jānošķir, pirmkārt, šī panta 3. punktā paredzētais atbalsta iepriekšējās izskatīšanas posms, kura mērķis ir ļaut Komisijai formulēt savu pirmo nostāju par attiecīgā atbalsta pilnīgu vai daļēju saderīgumu, un, otrkārt, šī panta 2. punktā paredzētais formālās pārbaudes posms. Formālais posms šķiet nepieciešams, ja Komisijai ir “nopietnas grūtības” novērtēt, vai atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu. Tādējādi, ja pirmajā pārbaudē netiek pārvarētas visas šīs grūtības, Komisijai, lai iegūtu pilnīgu informāciju, ir pienākums saņemt visus nepieciešamos viedokļus un šim nolūkam sākt formālu pārbaudes procedūru⁶. Tātad LESD tikai šajā procedūrā paredz Komisijai pienākumu aicināt “ieinteresētās personas” iesniegt savus apsvērumus.

30. Saskaņā ar konsolidēto judikatūru, kas izriet no spriedumiem *Cook/Komisija*⁷ un *Matra/Komisija*⁸, ja Komisija, nesākdama formālu pārbaudes procedūru, ar lēmumu, kas pieņemts sākotnējā izskatīšanas posma beigās, konstatē, ka atbalsts ir saderīgs ar iekšējo tirgu, ieinteresētās personas var panākt savu procesuālo tiesību ievērošanu tikai tad, ja tām nav iespējas šo lēmumu pārsūdzēt Savienības tiesā. Šī iemesla dēļ “ieinteresētās personas” LESD 108. panta 2. punkta izpratnē celta prasība par šāda lēmuma atcelšanu ir atzīstama par pieņemamu, ja tās iesniedzējs ar šīs prasības palīdzību vēlas aizsargāt procesuālās tiesības, kas tam ir saskaņā ar iepriekš minēto tiesību normu⁹. Šādā gadījumā apelācijas sūdzības iesniedzējam atšķirībā no personas, kura apstrīd formālās pārbaudes procedūras beigās pieņemtā lēmuma pamatotību, nav jāpierāda, ka viņam ir īpašs statuss no sprieduma *Plaumann* izrietošās judikatūras izpratnē, jo īpaši tad, ja viņa stāvokli tirgū “būtiski ietekmē” atbalsts, kas ir pārsūdzētā lēmuma priekšmets¹⁰.

31. Jēdzienu “ieinteresētā persona” Savienības likumdevējs ir precizējis Regulas (EK) Nr. 659/1999¹¹ 1. panta h) punktā, kas aizstāts ar Regulas 2015/1589 1. panta h) punktu, kurā “ieinteresētā persona” definēta kā “jebkura dalībvalsts un jebkura persona, uzņēmums vai uzņēmumu apvienība, kuras intereses var ietekmēt atbalsta piešķirums, jo īpaši attiecīgā atbalsta saņēmējs, konkurējošie uzņēmumi un arodapvienības”. Lai gan tādējādi šis jēdziens jo īpaši ietver uzņēmumu, kas konkurē ar atbalsta saņēmēju, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru atbalsts ir

³ Spriedums, 2022. gada 30. jūnijs, *Danske Slagtermestre/Komisija* (C-99/21 P, EU:C:2022:510, 45. punkts un tajā minētā judikatūra).

⁴ Spriedums, 1963. gada 15. jūlijs, *Plaumann/Komisija* (25/62, turpmāk tekstā – “spriedums *Plaumann*”, EU:C:1963:17, 223. lpp.).

⁵ Šajā nozīmē skat. ģenerāladvokāta M. Vatelē [*M. Wathelet*] secinājumus apvienotajās lietās *Scuola Elementare Maria Montessori/Komisija*, *Komisija/Scuola Elementare Maria Montessori* un *Komisija/Ferracci* (no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:229, 57. punkts).

⁶ Skat. spriedumu, 2020. gada 3. septembris, *Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland u.c./Komisija* (C-817/18 P, EU:C:2020:637, 75. un 77. punkts un tajos minētā judikatūra).

⁷ Spriedums, 1993. gada 19. maijs (C-198/91, EU:C:1993:197, 23.–26. punkts).

⁸ Spriedums, 1993. gada 15. jūnijs (C-225/91, EU:C:1993:239, 17.–19. punkts).

⁹ Skat. arī spriedumu, 2021. gada 15. jūlijs, *Deutsche Lufthansa/Komisija* (C-453/19 P, EU:C:2021:608, 36. punkts).

¹⁰ Skat. it īpaši spriedumu, 2015. gada 17. septembris, *Mory u.c./Komisija* (C-33/14 P, EU:C:2015:609, 97. punkts un tajā minētā judikatūra).

¹¹ Padomes Regula (EK) Nr. 659/1999 (1999. gada 22. marts), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai (OV 1999, L 83, 1. lpp.).

paredzēts nenoteiktam saņēmēju skaitam¹². Tādējādi Tiesa ir atzinusi, ka uzņēmumus, kas nav atbalsta saņēmēja tiešie konkurenti, var klasificēt kā “ieinteresētās personas”, ja juridiski pietiekami ir pierādīts, ka atbalsts var praktiski ietekmēt to stāvokli¹³.

32. Ņemot vērā šos apsvērumus, turpinājumā izvērtēšu konkrētos iebildumus, ko federālā zeme un Komisija izvirzījusi attiecībā uz Vispārējās tiesas argumentāciju, ar kuru tā *DLH* prasību ir atzinusi par pieņemamu.

b) “DLH” “ieinteresētās personas” statuss

1) Par jēdziena “netiešais konkurents” kļūdainu interpretāciju

33. Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa ir pārāk plaši interpretējusi jēdzienu “netiešais konkurents”, kā dēļ tā kļūdaini secinājusi, ka *DLH* ir “ieinteresētā persona” Tiesas judikatūras izpratnē. No vienas puses, Vispārējā tiesa neesot ievērojusi prasības, kas noteiktas spriedumos *Kronoply* un *Austrija/Scheucher-Fleisch* u.c.¹⁴, kuros jautājumā par netiešas konkurences pastāvēšanas pierādīšanu Tiesa nolēma, ka, pirmkārt, ir jāpierāda, ka atbalsta saņēmējs un netiešais konkurents ir konkurējošās attiecībās vismaz attiecībā uz daļu no savas darbības, un, otrkārt, ka atbalsts ir tāds, kas var ietekmēt šā konkurenta konkurētspēju. No otras puses, Vispārējā tiesa neesot ņēmusi vērā attiecīgā atbalsta reālo ietekmi uz Frankfurtes pie Mainas lidostu, it īpaši uz tās rentabilitāti, ne arī uz *DLH* piedāvātajiem lidojumiem no Frankfurtes pie Mainas lidostas un *Ryanair* piedāvātajiem lidojumiem no Frankfurtes Hānas lidostas.

34. Lai gan, kā norāda Komisija, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 45. un 46. punktā, šķiet, ir vēlējusies attiecības starp strīdīgā atbalsta saņēmēju *FFHG* un prasītāju *DLH* raksturot kā netiešas konkurences attiecības, tomēr judikatūrā pieņemtā interpretācija attiecībā uz to, vai uzņēmums, kas nav atbalsta saņēmēja tiešais konkurents, ir “ieinteresētā persona”, ir daudz plašāka nekā Komisijas piedāvātā interpretācija.

35. Attiecībā uz pirmo iebildumu, kurā Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka tā nav ņēmusi vērā, ka netiešas konkurences pastāvēšana paredz, ka prasītāja un atbalsta saņēmējs konkurē vismaz savas darbības daļā, jānorāda, ka šis iebildums ir balstīts uz spriedumiem *Kronoply* un *Austrija/Scheucher-Fleisch*.

36. Nedomāju, ka Tiesa varētu piekrist tādai šo spriedumu interpretācijai, kādu to piedāvā Komisija.

37. Spriedumā *Kronoply* Tiesa kā “ieinteresēto personu” ir klasificējusi uzņēmumu, kurš nebija atbalsta saņēmēja tiešais konkurents, bet kura ražošanas procesam bija vajadzīga tā pati izejviela. Tomēr no šī sprieduma nekādi neizriet, ka, šādi rikodamās, Tiesa būtu vēlējusies *vispārīgi* ierobežot šī statusa atzīšanu tikai attiecībā uz uzņēmumiem, kuri vismaz savas darbības daļā ir konkurences attiecībās ar atbalsta saņēmēju.

¹² Spriedums, 2023. gada 31. janvāris, Komisija/*Braesch* u.c. (C-284/21 P, EU:C:2023:58, 59. punkts).

¹³ Spriedumi, 2009. gada 9. jūlijs, *3F*/Komisija (C-319/07 P, turpmāk tekstā – “spriedums *3F*”, EU:C:2009:435, 33. punkts); 2011. gada 24. maijs, Komisija/*Kronoply* un *Kronotex* (C-83/09 P, turpmāk tekstā – “spriedums *Kronoply*”, EU:C:2011:341, 64. un 65. punkts); 2022. gada 7. aprīlis, *Solar Ileias Bompaina*/Komisija (C-429/20 P, EU:C:2022:282, 35. punkts; turpmāk tekstā – “spriedums *Solar Ileias Bompaina*”), un 2023. gada 31. janvāris, Komisija/*Braesch* u.c. (C-284/21 P, EU:C:2023:58, 60. punkts).

¹⁴ Spriedums, 2011. gada 27. oktobris (C-47/10 P, turpmāk tekstā – “spriedums *Austrija/Scheucher-Fleisch*”, EU:C:2011:698).

38. Lietā, kurā tika taisīts spriedums Austrija/*Scheucher-Fleisch*, attiecīgais atbalsts bija subsīdijas, kas tika piešķirtas saskaņā ar programmu, kuras mērķis bija veicināt lauksaimniecības produktu ražošanu, apstrādi, pārstrādi un tirdzniecību Austrijā, izmantojot kvalitātes marķējumu, un no tā labumu guva visi uzņēmumi, kas darbojas ar šo marķējumu saistītajā ķēdē, tostarp daži lopu kaušanas un gaļas sadalīšanas uzņēmumi un to mazumtirdzniecības klienti.

39. Prasītāji, kas bija uzņēmumi, kuri specializējās lopu kaušanā un gaļas sadalīšanā, bet kuriem nebija piešķirts minētais marķējums, tika uzskatīti par ieinteresētajām personām kā to uzņēmumu tiešie konkurenti, kas veic to pašu darbību, uz kuru attiecas kvalitātes marķējums, un kā netieši konkurenti mazumtirgotājiem, kam ir šis marķējums. Tādējādi Tiesa atzina, ka “netieši konkurenti” bija tādi uzņēmumi kā prasītāji, kuri nedarbojās tajā pašā līmenī kā mazumtirgotāji un tāpēc nekonkurēja ar tiem nevienā savas darbības daļā¹⁵.

40. Turklāt šie spriedumi ir daļa no judikatūras, kurā Tiesa, man šķiet, ir uzskatījusi, ka “ieinteresētās personas” statuss ir piemērojams uzņēmumiem, kas nav atbalsta saņēmēja tiešie konkurenti, plašākā situāciju klāstā nekā to apgalvo Komisija šajā lietā. Šādu Tiesas pieeju labi ilustrē spriedums 3F.

41. Lietā, kurā taisīts šis spriedums, tika apstrīdēts Dānijas tiesiskais regulējums, kas ietvēra nodokļu pasākumus, kas piemērojami Dānijas Starptautiskajam kuģu reģistram. Saskaņā ar šo regulējumu, no vienas puses, šis reģistrs ļāva kuģu īpašniekiem, kuru kuģi ir reģistrēti minētajā reģistrā, nodarbināt jūrniekus, kas ir trešo valstu pilsoņi, maksājot tiem atalgojumu saskaņā ar to valstu tiesību aktiem, proti, zemāku atalgojumu nekā to, kāds izriet no Dānijas tiesību aktiem. No otras puses, visi uz šiem kuģiem nodarbinātie jūrnieki bija atbrīvoti no ienākuma nodokļa, un tas samazināja jūrnieku prasības attiecībā uz algām pret kuģu īpašniekiem.

42. Spriedumā Tiesa atzina, ka jūrnieku arodbiedrību var kvalificēt par “ieinteresēto personu”, pamatojoties uz to, ka attiecīgajam atbalstam varētu būt konkrēta ietekme uz tās stāvokli un ka šī ietekme attiecās uz tās “konkurētspēju” *nevis* tirgū, kurā darbojas kuģu īpašnieki, bet gan darba piedāvājuma tirgū attiecībā pret citām jūrnieku arodbiedrībām, kuru biedri bija nodarbināti uz iepriekš minētajā reģistrā iekļautajiem kuģiem¹⁶.

43. Kopā ar *Kronoply* un Austrija/*Scheucher-Fleisch* spriedums 3F varētu norādīt, ka jēdziens “ieinteresētā persona” prasa pierādīt, ka atbalsta piešķiršana ietekmē prasītāja konkurētspēju neatkarīgi no tā, vai šī ietekme attiecas uz tirgu, kas *nav tas pats* tirgus, kurā darbojas atbalsta saņēmējs.

44. Turklāt, šķiet, ka ar neseno Tiesas spriedumu lietā *Ja zum Nürburgring*/ Komisija¹⁷ šī jēdziena aprises ir ievērojami paplašinātas.

45. Šajā spriedumā prasītāja tika atzīta par “ieinteresēto personu” savas apvienības veida dēļ, un tāpēc, ka attiecīgais atbalsts saistībā ar *Nürburgring* kompleksa aktīvu pārdošanu tika piešķirts privātam uzņēmumam, kas centās gūt pēc iespējas lielāku peļņu, un ka tas apdraudēja prasītājas vispārējās nozīmes mērķus, kā arī tās pastāvēšanu, kas bija īpaši saistīta ar *Nürburgring* trasi¹⁸.

¹⁵ Spriedums Austrija/*Scheucher-Fleisch* u.c., 132. punkts.

¹⁶ Spriedums 3F, it īpaši 54. punkts.

¹⁷ Spriedums, 2021. gada 2. septembris, *Ja zum Nürburgring*/ Komisija (C-647/19 P, turpmāk tekstā – “spriedums *Nürburgring*”, EU:C:2021:666).

¹⁸ Spriedums *Nürburgring*, 66. punkts. Vēlos norādīt, ka tā bija apvienība, kas aizstāv visas Vācijas autosporta intereses saistībā ar *Nürburgring* sacikšu trasi, ka tās mērķis ir nodrošināt šīs trases izmantošanu ar tādiem ekonomiskiem nosacījumiem, kuri ir vērsti uz vispārējo interešu ieviešanu, nodrošinot pieejamību tai arī sporta amatieriem.

46. Tāpēc, manuprāt, nevar piekrist Komisijas apgalvojumam, ka Vispārējā tiesa ir pieļāvusi tiesību kļūdu, neprasot *DLH* pierādīt, ka tā – lai arī daļēji – konkurē ar Frankfurtes Hānas lidostu.

47. Attiecībā uz otro iebildumu, kurā Komisija pārmet Vispārējai tiesai, ka tā netieši ir uzskatījusi, ka nav jākonstatē atbalsta piešķiršanas *faktiskās* sekas, lai uzņēmumu, kas nekonkurē ar atbalsta saņēmēju, kvalificētu par “ieinteresēto personu”, jānorāda, ka Komisija vēlreiz atsauca uz spriedumiem *Kronoply* un *Austrija/Scheucher-Fleisch*.

48. Manuprāt, ar šiem spriedumiem nevar pierādīt, ka, lai pareizi interpretētu jēdzienu “ieinteresētā persona”, Vispārējai tiesai bija jāpārbauda attiecīgā atbalsta ietekme uz Frankfurtes pie Mainas lidostu, it īpaši uz tās rentabilitāti, kā arī gan uz *DLH* piedāvātajiem lidojumiem no Frankfurtes pie Mainas lidostas, gan *Ryanair* piedāvātajiem lidojumiem no Frankfurtes Hānas lidostas.

49. Attiecībā uz pirmo no šiem spriedumiem Tiesa apstiprināja Vispārējās tiesas pamatojumu, ka prasītājas ir pierādījušas, ka koksnes cenas palielinājās, un, lai gan prasītājas nav pierādījušas, ka šāds palielinājums būtu noticis attiecīgā atbalsta piešķiršanas dēļ, nevar izslēgt, ka tām ir radušās negatīvas sekas. Tā nebūt nekonstatēja faktisko ietekmi, kāda radusies atbalsta piešķiršanas rezultātā, bet atsauca uz koksnes cenu pieaugumu tikai tādēļ, lai nostiprinātu savu secinājumu par tīri potenciālu ietekmi uz prasītāju stāvokli tirgū, ko radīja šī atbalsta piešķiršana¹⁹.

50. Attiecībā uz otro spriedumu man šķiet, ka nevienā no tā punktiem nav ietverts Vispārējās tiesas konstatējums par to, ka pastāvētu faktiskas sekas, ko mazumtirgotājiem piešķirtais atbalsts rada prasītājiem (lopu kaušanas un gaļas sadalīšanas uzņēmumi, kas neizmanto marķējumu).

51. Turklāt iepriekš aplūkotie spriedumi *3F* un *Nürburgring* tikai apstiprina, ka nav jānosaka atbalsta faktiskā ietekme, lai secinātu, ka uzņēmumu, kas nav atbalsta saņēmēja tiešais konkurents, var uzskatīt par “ieinteresēto personu”.

52. Tādēļ, manuprāt, šī otrā prasība nevar tikt apmierināta.

2) *Par to, ka prasītāja nav pierādījusi, ka būtu aizskartas tās tiesiskās intereses vai tiesiskais stāvoklis*

53. Komisija apgalvo, ka Vispārējā tiesa kļūdaini interpretējusi jēdzienu “ieinteresētā persona”, jo nav ticis prasīts, lai *DLH* pierādītu, ka attiecīgā atbalsta piešķiršana ietekmē “tās tiesiskās intereses vai tiesisko stāvokli”.

54. Šajā ziņā ir svarīgi atgādināt – no Tiesas pastāvīgās judikatūras izriet, ka uzņēmums, kas nav atbalsta saņēmēja tiešs konkurents, var tikt kvalificēts par “ieinteresēto personu”, ja vien tas pamato, ka “atbalsta piešķirums var ietekmēt tā intereses”, un, lai to izdarītu, “ir juridiski pietiekami jāpierāda, ka atbalstam var būt konkrēta ietekme uz tā situāciju”²⁰. Savukārt no šīs judikatūras, manuprāt, neizriet, ka par ieinteresētajām personām varētu atzīt tikai tos uzņēmumus, kuru tiesiskās intereses vai tiesisko stāvokli šis atbalsts varētu ietekmēt.

¹⁹ Spriedums *Kronoply*, 68. un 69. punkts.

²⁰ Skat. šo secinājumu 14. zemsvītras piezīmē citēto judikatūru.

55. Savas interpretācijas pamatojumam Komisija atsauca uz spriedumiem *3F* un *Nürburgring*. Nemot vērā pirmo spriedumu, Vispārējā tiesa, šķiet, uzskata, ka prasītāja – jūrnieku arodbiedrība – tika atzīta par “ieinteresēto personu”, pamatojoties uz to, ka atbalsta piešķiršana ir ietekmējusi tās tiesisko stāvokli, mainot tās pozīciju sarunās ar dažiem Dānijas kuģu īpašniekiem, un tas, manuprāt, atspoguļo neprecīzu sprieduma izpratni. Būtībā, kā jau paskaidrots iepriekš, šis statuss, kā uzskata Tiesa, izrietēja no tā, ka šīs arodbiedrības konkurētspējas pozīcijas tika ietekmētas salīdzinājumā ar citām jūrnieku arodbiedrībām sarunās par koplīgumiem, un tas ietekmēja arodbiedrības spēju savās rindās uzņemt biedrus²¹. Šādos apstākļos nebija nepieciešamas izmaiņas prasītājas tiesiskajā stāvoklī. Attiecībā uz otro spriedumu Komisija apgalvo, ka tiesiskā stāvokļa maiņa, kā dēļ tika secināts, ka prasītāja ir ieinteresētā persona, bija saistīta ar to, ka prasītājas izvirzītais vispārējo interešu mērķis bija kļuvis “juridiski nesasniedzams”, jo atbalsta saņēmējs un *Nürburgring* kompleksa pircējs bija privāts uzņēmums. Tādējādi šī iestāde, šķiet, atsauca uz to, ka attiecīgā atbalsta piešķiršana nākotnē izraisītu prasītājas tiesiskā stāvokļa maiņu. Manuprāt, Vispārējās tiesas secinājums ir balstīts uz atbalsta mērķa un atbalsta saņēmēja uzņēmuma mērķa nesaderību, izslēdzot jebkādas apsvērumus, piemēram, par prasītājas iespējamu vēlāku likvidāciju²².

56. Prasītājas puses tiesisko interešu vai tiesiskā stāvokļa aizskāruma kritērija nebūtiskums saistībā ar šo novērtējumu nav pārsteidzošs. Proti, kā izklāstīts iepriekš šajos secinājumos, “ieinteresētās personas” tiesības celt prasību attiecībā uz lēmumu, ar kuru atbalsts tiek atzīts par saderīgu ar kopējo tirgu sākotnējās pārbaudes procedūras beigās, ir paredzētas, lai atvieglotu prasību, ka prasītājam jābūt “individuāli skartam” LESD 263. panta ceturrtās daļas izpratnē, kā to interpretējusi Tiesa judikatūrā, kas izriet no sprieduma *Plaumann*. Tādējādi “ieinteresētās personas” statuss ir attiecīgā juridiskā kritērija izpausme, lai novērtētu LESD noteikto nosacījumu par individuālo skārumu. Tomēr, kā jau paskaidrots, pēdējais attiecas uz prasītāja *faktisko*, nevis tiesisko stāvokli.

57. Ņemot to vērā, Vispārējā tiesa nav pieļāvusi tiesību kļūdu, kvalificējot *DLH* kā “ieinteresēto personu” tikai saistībā ar tās *ekonomiskajām* interesēm.

58. Pārējie iebildumi, ko šajā saistībā izvirzījusi Komisija, manuprāt, nevar atspēkot piedāvāto interpretāciju.

59. Pretēji tam, ko uzskata Komisija, to, ka ir jābūt ietekmētām prasītāja tiesiskajām interesēm vai tiesiskajam stāvoklim, nevar secināt nedz no līdzības ar judikatūru par tiešo skārumu LESD²³ 263. panta ceturrtās daļas izpratnē, nedz arī no līdzības ar judikatūru attiecībā uz Eiropas Savienības Tiesas statūtu 40. panta otrajā daļā paredzēto jēdzienu “ieinteresētība lietas iznākumā” vai ar spriedumu *Scuola Elementare Maria Montessori*/Komisija, Komisija/*Scuola Elementare Maria Montessori* un Komisija/*Ferracci* (turpmāk tekstā – “spriedums *Montessori*”)²⁴.

60. Pirmā minētā judikatūra attiecas uz nosacījuma “tieši skarts” interpretāciju, tāpēc iepriekš izklāstīto iemeslu dēļ tai vispār nav nozīmes.

²¹ Spriedums *3F*, it īpaši 52. punkts.

²² Spriedums *Nürburgring*, 66. un 67. punkts.

²³ Runa ir par spriedumiem, 2015. gada 28. aprīlis, *T & L Sugars* un *Sidul Açúcares*/Komisija (C-456/13 P, EU:C:2015:284), un 2015. gada 17. septembris, *Confederazione Cooperative Italiane* u.c./*Anicav* u.c. (C-455/13 P, C-457/13 P un C-460/13 P, nav publicēts, EU:C:2015:616).

²⁴ Spriedums, 2018. gada 6. novembris (no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873).

61. Otrā minētā sprieduma judikatūra attiecas uz Tiesas statūtu normu, saskaņā ar kuru tiesības iestāties lietā, ko izskata Eiropas Savienības Tiesa, ir Savienības iestādēm un struktūrām, kā arī jebkurai citai personai, ja tā var pierādīt savu ieinteresētību lietas iznākumā. Saskaņā ar šo pastāvīgo judikatūru ieinteresētība lietas iznākumā nozīmē tiešu un faktisku ieinteresētību tās puses prasījumu atbalstīšanā, kuru persona, kas iestājusies lietā, plāno atbalstīt, un tas nozīmē, ka ir jāpārbauda, vai Komisijas lēmums tieši ietekmē pieteikuma par iestāšanos lietā iesniedzēju un vai tā ieinteresētība lietas iznākumā ir nepārprotama. Kā atgādina Komisija, Tiesa ir precizējusi, ka ieinteresētību lietas iznākumā principā var uzskatīt par *pietiekami tiešu* tikai tad, ja šis iznākums var mainīt pieteikuma par iestāšanos lietā iesniedzēja tiesisko stāvokli²⁵. Tomēr tas ir vērtējums, kas ir līdzīgs tieša skāruma vērtējumam LESD 263. panta ceturtās daļas izpratnē, un kā tādu to nevar izmantot “ieinteresētās personas” jēdziena interpretācijā. Jebkurā gadījumā šis eksegētiskais rezultāts izriet no prasības ļaut labāk novērtēt lietas apstākļus un prasības izvairīties no daudzskaitlīgas individuālas iestāšanās lietā līdzsvarošanas, un tas apdraudētu procedūras efektivitāti un pienācīgu norisi, kas ir īpaša iestāšanās lietā gadījumā²⁶.

62. Spriedumam *Montessori*²⁷ saistībā ar šo nav nozīmes, kā Tiesa jau ir atzinusi spriedumā *Nürburgring*. Pirmajā spriedumā runa bija nevis par personas vai uzņēmuma “ieinteresētās personas” statusu, bet par iespējamo tiešo ietekmi, kas Komisijas lēmumam, ar kuru tika atstātas spēkā visas ar atbalsta shēmu noteikto valsts pasākumu sekas, ir attiecībā uz tāda sūdzības iesniedzēja tiesisko stāvokli, kurš apgalvo, ka šie pasākumi to nostāda neizdevīgā konkurences situācijā²⁸.

3) *Par pienākuma pārkāpumu norādīt pamatojumu attiecībā uz konkurences starp “DLH” un “Ryanair” esamību*

63. Komisija un federālā zeme vairākos aspektos iebilst arī pret Vispārējās tiesas vērtējumu par *DLH* un *Ryanair* attiecībām pārsūdzētā sprieduma 51.–54. punktā.

64. Vispirms Komisija uzskata, ka attiecībā uz konkurences pastāvēšanu starp *DLH* un *Ryanair* Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 52. un 53. punktā nav ievērojusi pienākumu atbildēt uz visiem Komisijas argumentiem.

65. Jāatgādina, pirmkārt, ka apelācijā Tiesas kontroles mērķis it īpaši ir pārbaudīt, vai Vispārējā tiesa juridiski pietiekami ir atbildējusi uz visiem prasītāja minētajiem argumentiem un, otrkārt, vai [apelācijas sūdzības] pamats, kas attiecas uz to, ka Vispārējā tiesa neesot atbildējusi uz pirmajā instancē izvirzītiem argumentiem, būtībā ir norāde uz to, ka ir pārkāpts no Tiesas statūtu 36. panta izrietošais pienākums norādīt pamatojumu, kurš piemērojams Vispārējai tiesai saskaņā ar šo statūtu 53. panta pirmo daļu un Tiesas Reglamenta 117. pantu. Tomēr jāpiebilst, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru Vispārējai tiesai nav jāsniedz izklāsts, kurā izsmēļoši un pa vienam būtu aplūkoti visi lietas dalībnieku paustie argumenti, un ka Vispārējās tiesas pamatojums tād var būt netiešs ar nosacījumu, ka tas ļauj ieinteresētajām personām saprast, kādu iemeslu dēļ Vispārējā tiesa nav piekritusi to argumentiem, un ļauj Tiesai iegūt pietiekami daudz informācijas, lai īstenotu savu kontroli²⁹.

²⁵ Spriedums, 2021. gada 2. septembris, Komisija/*Tempus Energy* un *Tempus Energy Technology* (C-57/19 P, EU:C:2021:663, 6. un 7. punkts, kā arī tajos minētā judikatūra).

²⁶ Tiesas priekšsēdētāja rīkojums, 2022. gada 1. septembris, *Google* un *Alphabet*/Komisija (C-48/22 P, nav publicēts, EU:C:2022:668, 12. punkts un tajā minētā judikatūra).

²⁷ Spriedums, 2018. gada 6. novembris (no C-622/16 P līdz C-624/16 P, EU:C:2018:873).

²⁸ Spriedums *Nürburgring*, 61. punkts.

²⁹ Pēc analogijas skat. spriedumu, 2017. gada 11. maijs, *Dyson*/Komisija (C-44/16 P, EU:C:2017:357, 37. punkts).

66. Jāatzīmē, ka Komisija savos procesuālajos dokumentos pirmajā instancē stingri apstrīdēja apgalvojumu, ka *Ryanair* piedāvātie lidojumi no Frankfurtes Hānas lidostas konkurē ar *DLH* piedāvātajiem lidojumiem uz tiem pašiem galamērķiem no Frankfurtes pie Mainas lidostas.

67. Šajā ziņā Komisija it īpaši norādīja, pirmkārt, ka *DLH* izmanto Frankfurtes pie Mainas lidostu kā centrmezglu un ka lielākā daļa tās pasažieru ir tranzīta pasažieri, savukārt *Ryanair* veic zemo cenu lidojumus no Frankfurtes Hānas lidostas “no punkta līdz punktam”, un, otrkārt, ka apgalvotajos pierādījumos, ko *DLH* iesniedza Vispārējā tiesā, nebija informācijas, kas pamatotu šādas konkurences pastāvēšanu, piemēram, datu par pasažieru skaita dinamiku un to gaisa maršrutu rentabilitāti, kurus apkalpo gan *DLH*, gan *Ryanair*³⁰.

68. Pārsūdzētā sprieduma punkti, uz kuriem attiecas Komisijas iebildumi, it īpaši 52. punkts, atspoguļo gandrīz uz pieņēmumu balstītu pieeju jautājumam par konkurences pastāvēšanu starp *DLH* un *Ryanair*, jo Vispārējā tiesa ir aprobežojusies ar konstatējumu, ka šo aviokompāniju apkalpoto galamērķu identitāte “ir tāda, kas norāda uz konkurences pastāvēšanu”. Manuprāt, nevar uzskatīt, ka tādējādi Vispārējā tiesa būtu netieši atbildējusi uz Komisijas izvirzītajiem argumentiem, kuru mērķis bija tieši apšaubīt saiknes starp pieņēmuma (apkalpoto galamērķu identitāte) obligātumu un secinājumu (konkurences pastāvēšana). Tāpēc uzskatu, ka šo pamatojumu nekādā ziņā nevar uzskatīt par pietiekamu, lai Komisija varētu saprast tās argumentu noraidīšanas iemeslus un lai Tiesa varētu izskatīt lietu.

69. No tā izriet, ka pārsūdzētā sprieduma 51.–54. punktā sniegtā argumentācija ir kļūdaina un ka tādēļ Tiesai ir jāapmierina šis iebildums.

70. Ņemot vērā šo secinājumu, nav jāizvērtē pārējie iebildumi, ko pret šo Vispārējās tiesas pamatojuma daļu izvirzījusi federālā zeme un Komisija.

4) *Par noteikumu, kas reglamentē pierādīšanas pienākumu, pārkāpumu, nosakot, vai pastāv konkurence starp Frankfurtes Hānas un Frankfurtes pie Mainas lidostām*

71. Komisija būtībā pārmet Vispārējai tiesai, ka tā esot pamatojusi *DLH* prasības pieņemamību ar iespējamo konkurenci starp Frankfurtes pie Mainas un Frankfurtes Hānas lidostu, kā arī ar strīdīgā atbalsta ietekmi uz Frankfurtes pie Mainas lidostu, lai gan atcelšanas prasībā šādi argumenti nav tikuši izvirzīti.

72. Lai gan Komisija apgalvo, ka ir pārkāpti noteikumi par pierādīšanas pienākumu, man šķiet, ka, rūpīgāk izvērtējot Komisijas izvirzīto iebildumu, var secināt, ka tā mērķis drīzāk ir apstrīdēt to, ka Vispārējā tiesa nav ievērojusi sacīkstes principu.

73. Atgādinu, ka saskaņā ar pastāvīgo Tiesas judikatūru, sacīkstes princips ne tikai piešķir katram lietas dalībniekam tiesības iepazīties ar dokumentiem un apsvērumiem, kurus tiesā iesniedzis otrs lietas dalībnieks, un tos apspriest. Tas paredz arī lietas dalībniekiem tiesības uzzināt un apspriest jautājumus, kurus tiesa izvirzījusi pēc savas ierosmes un uz kuru pamata tā gatavojas pieņemt savu nolēmumu. Lai izpildītu prasības saistībā ar tiesībām uz lietas taisnīgu izskatīšanu, ir svarīgi, lai lietas dalībnieki varētu uzzināt un, pamatojoties uz sacīkstes principu, apspriest tos faktiskos un tiesiskos apstākļus, kas noteiks tiesvedības iznākumu³¹.

³⁰ Skat. it īpaši atbildes uz repliku 30.–48. punktu.

³¹ Spriedums, 2014. gada 27. marts, *OHMI/National Lottery Commission* (C-530/12 P, EU:C:2014:186, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).

74. Pārsūdzētā sprieduma 50. punktā Vispārējā tiesa, šķiet, pauž uzskatu, ka Frankfurtes Hānas un Frankfurtes pie Mainas lidostas ir konkurenti.

75. Atcelšanas prasības pieņemamībai veltītajā sadaļā *DLH* nemin konkurenci starp šīm divām lidostām un izvirza argumentu, kas balstīts gandrīz tikai uz konkurences attiecībām, kuras tai ir ar *Ryanair*.

76. Protams, jānorāda, ka šī prasības pieteikuma ievaddaļā (48. punkts), kā arī pārsūdzētā lēmuma pamatojuma daļā (117. un 118. punkts) *DLH* cenšas pierādīt, ka *FFHG* veiktā *Ryanair* subsidēšana ir ļāvusi šai aviokompānijai pārcelties uz lielākām lidostām, jo īpaši uz Frankfurtes pie Mainas lidostu, un ka šīs lidostas pārvaldnieks tagad īsteno stratēģiju, kas mērķēta, lai piesaistītu *zemo cenu* aviokompānijas. Saistībā ar to *DLH* kritizē Komisijas veikto Frankfurtes Hānas lidostas aptvēruma zonas noteikšanu, analizējot attiecīgā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu un it īpaši pārsūdzētā lēmuma 46. punktu.

77. Tomēr uzskatu, ka šajos apstākļos tikai īpaši labvēlīga šīs prasības pieteikuma interpretācija, kas ietver loģisku pieeju, kuras mērķis ir atklāt netiešo, bet noteikti esošo šo terminu nozīmi, varētu likt secināt, ka *DLH* ieskatā šīm divām lidostām ir konkurences attiecības, un tādējādi ņemt vērā šo elementu, izvērtējot jautājumu, vai *DLH* juridiski pietiekami ir pierādījusi, ka attiecīgajam atbalstam var būt konkrēta ietekme uz tās situāciju.

78. Tā kā Vispārējā tiesa tādējādi nav ievērojusi sacīkstes principu, ierosinu Tiesai apmierināt šo iebildumu.

5) Par tiesību kļūdu, nosakot konkrētas ietekmes uz "DLH" stāvokli risku, ko Frankfurtes pie Mainas lidostas darbības traucējumu dēļ rada strīdīgā atbalsta piešķiršana

79. Federālā zeme apgalvo, ka Vispārējā tiesa esot pieļāvusi tiesību kļūdu, jo pārsūdzētā sprieduma 50. punktā tā esot konstatējusi, ka strīdīgais atbalsts var radīt konkurences spiedienu uz Frankfurtes pie Mainas lidostu, kas varētu nelabvēlīgi ietekmēt tās klientus, tostarp *DLH*.

80. Tā kā esmu ierosinājis sniegt pozitīvu atbildi uz iepriekšējo iebildumu par pierādīšanas pienākuma pārkāpumu attiecībā uz apgalvojuma par konkurences attiecību neesamību starp Frankfurtes Hānas un Frankfurtes pie Mainas lidostām, šo iebildumu izskatīšu tikai pakārtoti.

81. Pirms šī iebilduma izvērtēšanas jāatgādina, ka šajā lietā attiecīgais tiesiskais regulējums ir precizēts Tiesas neseno pieņemtajā spriedumā *Solar Ileias Bompaina*.

82. Šis spriedums attiecās uz Grieķijas tiesību aktiem, kuru dēļ tika samazināti iepirkuma tarifi, kas tiek maksāti ražotājiem, kuri izmanto atjaunojamās enerģijas avotus, piemēram, tādiem kā prasītāja, un kuru mērķis bija atgūt deficītu īpašā kontā, kas iepriekš tika izveidots ar tiesību aktiem, lai segtu iepirkuma tarifu par labu it īpaši šiem ražotājiem. Šis konts galvenokārt tika papildināts ar patērētājiem noteiktas īpašas iemaksas palīdzību, izmantojot papildu avotus, piemēram, ieņēmumus no attiecīgā tirgus dalībniekiem. Prasītāja uzskata, ka šis tiesiskais regulējums izpaužas kā atbalsta piešķiršana elektroenerģijas piegādātājiem, jo tiem nebija jāveic iemaksas. Ja šie piegādātāji būtu veikuši iemaksas, lai novērstu minēto deficītu, prasītājas finansiālā situācija – pēc tās domām – būtu izdevīgāka, jo nebūtu bijis jāsamazina tai piemērotais elektroenerģijas iepirkuma tarifs.

83. Attiecībā uz jautājumu, vai atbalsts varēja būtiski ietekmēt apelācijas sūdzības iesniedzējas situāciju, Tiesa minētajā spriedumā norādīja, ka, lai gan kaitējums apelācijas sūdzības interesēm var būt tikai potenciāls, ir jābūt iespējai *juridiski pietiekami* pierādīt konkrētas ietekmes uz šīm pašām interesēm risku³². Citiem vārdiem sakot, Tiesa uzskatīja, ka atbilstīgais kritērijs ir tas, ka pastāv juridiski pietiekami pierādīta potenciāla cēloņsakarība starp apstrīdēto atbalstu un faktisko kaitējumu, kas nodarīts attiecīgā uzņēmuma interesēm vai stāvoklim tirgū³³.

84. Pamatojoties uz šiem principiem, Tiesa apstiprināja Vispārējās tiesas secinājumu, ka prasītāja nav paskaidrojusi, kā apgalvotais atbrīvojums elektroenerģijas piegādātājiem varēja ietekmēt tiem piemērojamo jauno iepirkuma tarifu noteikšanu, jo veiktās korekcijas bija paredzētas galvenokārt tam, lai izlīdzinātu šiem ražotājiem iepriekš piešķirto pārmērīgo kompensāciju³⁴.

85. Interpretācijas nolūkā ir lietderīgi atkāpties soli atpakaļ, lai atgādinātu, kā tas izskaidrots šo secinājumu 30. punktā – judikatūrā ir paplašināts to personu loks, kurus var kvalificēt kā ieinteresētās personas, jo saskaņā ar to šo statusu nosaka konkurences attiecību pastāvēšana starp prasītāju un atbalsta saņēmēju.

86. Šādas paplašināšanas rezultātā pierādīšanas prasība attiecībā uz iespējamo cēloņsakarību starp atbalstu un faktisko kaitējumu prasītāja situācijai, šķiet, ir īsts nodrošinājums pret to, ka prasība pret Komisijas lēmumu, piemēram, pārsūdzēto lēmumu, tiek pārveidota par sava veida *actio popularis*. Tādējādi man šķiet, ka Tiesa mūs aicina šo saikni saprast relatīvi šauri, vienlaikus paturot prātā, ka tā prasa pierādīt nevis faktisku, bet tikai tīri potenciālu ietekmi uz prasītājas situāciju.

87. Šī pieeja, manuprāt, ietver prasību pierādīt, ka nevis vienkārša iespējamā interešu konflikta pastāvēšana starp tā saņēmēju un prasītāju, bet *strīdīgais atbalsts pats par sevi* var ietekmēt prasītāja intereses³⁵.

88. Pārsūdzētā sprieduma 50. punktā Vispārējā tiesa būtībā uzskatīja, ka, tā kā Frankfurtes pie Mainas lidosta ir galvenais *DLH* lidojumu centrs un atrodas netālu no lidostas, kas ir strīdīgā atbalsta saņēmēja, *DLH* ir ieinteresēta, lai Frankfurtes pie Mainas lidostas darbība netiktu traucēta ar iespējamu ietekmi uz tās konkurences stāvokli, ko varētu radīt strīdīgā atbalsta piešķiršana.

89. Šādi veidotā cēloņsakarības ķēde, manuprāt, ir acīmredzami kļūdaina.

90. Proti, Vispārējā tiesa nav norādījusi nevienu apstākli, kas pamatotu to, ka konkurences spiediens uz Frankfurtes pie Mainas lidostu negatīvi ietekmētu tās klientus, piemēram, *DLH*. Šajā sakarā piekrītu federālās zemes apsvērumam, ka, pamatojoties uz vispārējiem konkurences politikas apsvērumiem, varētu pat izdarīt pretēju pieņēmumu, jo konkurences spiediena ietekmē Frankfurtes pie Mainas lidosta būtu spiesta piedāvāt labākus līguma nosacījumus aviokompānijām, kas no tās veic lidojumus.

³² Spriedums *Solar Ileias Bompaina*, 35. punkts.

³³ Spriedums *Solar Ileias Bompaina*, 43. punkts.

³⁴ Spriedums *Solar Ileias Bompaina*, 41. punkts.

³⁵ Šajā nozīmē skat. arī spriedumu, 2021. gada 15. septembris, *CAPA u.c./Komisija* (T-777/19, EU:T:2021:588, 89. punkts), par ko šobrīd ir iesniegta apelācijas sūdzība Tiesā.

91. Ņemot vērā šos apsvērumus, ierosinu Tiesai gadījumā, ja tā uzskatītu, ka iepriekš izskatītais iebildums ir jānoraida, secināt, ka pārsūdzētā sprieduma 50. punktā izklāstītajā pamatojumā ir pieļauta tiesību kļūda, un tāpēc šo iebildumu apmierināt.

c) Par “DLH” atsaukšanos uz savām procesuālajām tiesībām

92. Federālā zeme pārmet Vispārējai tiesai, ka tā, pirmkārt, pārsūdzētā sprieduma 62. punktā ir kļūdaini atzinusi, ka *DLH* savā atcelšanas prasībā esot apgalvojusi, ka Komisija ir pārkāpusi tās procesuālās tiesības, pieņemot lēmumu nesākt formālu pārbaudes procedūru, un, otrkārt, ka tā šo apgalvojumu nav pietiekami pamatojusi.

93. Saskaņā ar pastāvīgo judikatūru Vispārējai tiesai prasītāja prasība, ar ko tiek apstrīdēta tikai lēmuma par atbalsta novērtējumu pamatotība, nav jāinterpretē tādējādi, ka tā patiesībā ir vērsta uz to, lai saglabātu procesuālās tiesības, kuras prasītājam izriet no LESD 108. panta 2. punkta, ja prasītājs nav *skaidri* izvirzījis attiecīgu pamatu. Šāda interpretācija izraisītu apelācijas priekšmeta pārklassificēšanu³⁶.

94. Spriedumos *Kronoply* un *Austrija/Scheucher-Fleisch* Tiesa apstiprināja, ka gadījumos, kad prasītāji pirmajā instancē lūdz atcelt Komisijas lēmumu nesākt formālu pārbaudes procedūru, šādas minētās prasības pamatu interpretēšanas pilnvaru robežas Vispārējai tiesai netraucē izvērtēt pēc būtības prasītāja izvirzītos argumentus, lai pārbaudītu, vai tie ietver arī informāciju, kas pamatotu pamatu, kuru tāpat bija izvirzījis prasītājs un kurā ir skaidri apgalvots, ka pastāv būtiski sarežģījumi, kuru dēļ esot attaisnota formālās pārbaudes procedūras sākšana³⁷.

95. Spriedumā *Beļģija/Deutsche Post* un *DHL International*³⁸ Tiesa norādīja, ka atcelšanas prasībā nav jābūt skaidri norādītam pamatam, kas ir skaidri identificējams kā tāds, kas paredzēts prasītāju procesuālo tiesību aizsardzībai. Tā uzskatīja par pietiekamu to, ka saskaņā ar šī pieteikuma formulējumu šīs apelācijas sūdzības iesniedzējas apgalvo, ka formālās pārbaudes procedūras nesākšana tām ir liegusi izmantot procesuālās garantijas, ko tām nodrošina minētās tiesību normas. Šādos apstākļos atcelšanas prasība ir pieņemama saskaņā ar Tiesas judikatūru, ciktāl Vispārējā tiesa lemj tikai par šīs prasības pamatiem, kuru mērķis ir pierādīt, ka Komisijai bija jāsaik formālās pārbaudes posms³⁹.

96. Man šķiet, ka šīs lietas apstākļi ir līdzīgi. *DLH* pirmajā instancē iesniegtā prasība ir vērsta pret Komisijas lēmumu nesākt oficiālu pārbaudes procedūru. Lai gan *DLH* atcelšanas prasībā nav skaidri norādīts pamats, kurš būtu identificējams kā tāds, kas vērsts uz tās procesuālo tiesību

³⁶ Skat. spriedumu *Nürburgring*, 115. punkts un tajā minētā judikatūra. Šo judikatūru kā “īpaši sarežģītu un pārāk formālu” asi kritizēja ģenerālvokāts P. Mengoci [*P. Mengozzi*] secinājumos lietā *British Aggregates*/Komisija (C-487/06 P, EU:C:2008:419, 70.–75. punkts). Skat. arī ģenerālvokāta F. Džeikobsa [*F. Jacobs*] iebildumus viņa secinājumos lietā *Komisija/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum* (C-78/03 P, EU:C:2005:106, 138. punkts) un ģenerālvokāta Ī. Bota [*Y. Bot*] secinājumus apvienotajās lietās *Vācija u.c./Kronofrance* C-75/05 P un C-80/05 P, EU:C:2008:140, 106.–109. punkts).

³⁷ Spriedumi *Kronoply*, 56. punkts, un *Austrija/Scheucher-Fleisch*, 47.–50. punkts.

³⁸ Spriedums, 2011. gada 22. septembris (C-148/09 P, EU:C:2011:603).

³⁹ Spriedums *Beļģija/Deutsche Post* un *DHL International*, 61.–63. punkts. Esmu pārliecināts, ka 2019. gada 19. decembra rīkojuma *Lux-Rehab Non-Profit*/Komisija (C-747/18 P, nav publicēts, EU:C:2019:1105) 20. punkts nav pretrunā minētajam spriedumam, jo tajā Tiesa, norādot, ka “no argumentācijas [spriedumā *Austrija/Scheucher-Fleisch*] nevar secināt, ka, *nepastāvot pamatam, kas balstīts uz procesuālo tiesību pārkāpumu* [...], Savienības tiesai būtu jāinterpretē pamats, ar kuru tiek apstrīdēta Komisijas lēmuma necelt iebildumus pamatotība, kā pamats, kas ir balstīts uz šo procesuālo tiesību pārkāpumu” (mans izcēlums), var uzskatīt, ka tas neattiecas tikai uz tiem pamatiem, kuri atcelšanas prasības pieteikumā ir skaidri norādīti kā skaidri identificējami. Tie paši apsvērumi, manuprāt, attiecināmi uz 2005. gada 13. decembra sprieduma *Komisija/Aktionsgemeinschaft Recht und Eigentum* (C-78/03 P, EU:C:2005:761) 44.–46. punktu.

aizsardzību, no prasības pieteikuma formulējuma un jo īpaši no tā 55. un 56. punkta izriet, ka *DLH* izvirza argumentus, kurus var saprast kā pārmetumu Komisijai, ka tā nav sākusī šo procedūru.

97. Tomēr Vispārējā tiesa pārsūdzētajā spriedumā nav veikusi pamatu sadalījumu, kā to paredzējusi Tiesa, un tādējādi ir pieļāvusi tiesību kļūdu. Tāpēc, manuprāt, federālās zemes prasība ir jāapmierina.

98. Katrā ziņā man šķiet, ka nevar uzskatīt, ka pārsūdzētā sprieduma 62. punkts tā pārāk neskaidrā un skopā rakstura dēļ atbilst prasībām, kas ir pamatā Vispārējās tiesas pienākumam norādīt pamatojumu. Vispārējai tiesai bija skaidri jānorāda uz *DLH* atcelšanas prasības punktiem, kas tai ļautu pamatot savu vispārējo vērtējumu, saskaņā ar kuru tas, ka tā atsauca uz savām procesuālajām tiesībām, izriet no šī prasības pieteikuma “kopējas analīzes”.

B. Par Vispārējās tiesas iespējami nepareizi lietoto jēdzienu “kopēja norise” (DLH pretapelācijas sūdzības otrā pamata pirmais un trešais iebildums)

1. Pārsūdzētā sprieduma kopsavilkums un lietas dalībnieku argumenti

99. Būtībā *DLH* jo īpaši iebilst pret pārsūdzētā sprieduma 129.–142. punktā izklāstīto pamatojumu, kurā Vispārējā tiesa ir noraidījusi *DLH* izvirzītos iebildumus, uzskatot, ka Komisijai nebija pienākuma ņemt vērā vairākus pasākumus, kas pieņemti *Ryanair* atbalstam, lai novērtētu, vai pastāv šaubas par strīdīgā atbalsta saderību ar iekšējo tirgu. *DLH* uzskata, ka atbalsts bija paredzēts, lai kompensētu *FFHG* zaudējumus, kas rastos tieši šo pasākumu *Ryanair* atbalstam dēļ, tādējādi šī aviokompānija faktiski esot netiešs strīdīgā atbalsta saņēmējs, un tam esot bijis jārada šaubas par atbalsta saderību ar iekšējo tirgu. Komisija apstrīd šo argumentu.

2. Izvērtējums

100. Ņemot vērā noraidošo secinājumu, ko ierosīnu Tiesai pieņemt attiecībā uz *DLH* Vispārējā tiesā iesniegtās prasības pieņemamību, turpmāk izklāstītais pamatojums ir jāsaprot tādējādi, ka tas ir tikai pakārtots.

101. Vispirms jānorāda, ka Vispārējās tiesas secinājums pārsūdzētā sprieduma 140. punktā ir balstīts uz diviem konstatējumiem. No vienas puses, Vispārējā tiesa pārsūdzētā sprieduma 137. punktā pauž uzskatu, ka daži pasākumi *Ryanair* atbalstam ir “IV Hānas procedūras” priekšmets. No otras puses, sprieduma 138. un 139. punktā tā nolēma, ka neviens no šiem pasākumiem kopā ar strīdīgo atbalstu neveido daļu no “kopējas norises”.

102. *DLH* jo īpaši apstrīd “kopējas norises” jēdziena izmantošanas piemērotību, lai izslēgtu iespēju, ka strīdīgais atbalsts ticis nodots *Ryanair*.

103. Šajā ziņā vēl os norādīt, ka trīs kritēriji, kurus Vispārējā tiesa izmantojusi, lai noteiktu kopējas norises pastāvēšanu, ir i) strīdīgā atbalsta un attiecīgo pasākumu sadalījums laikā; ii) akcionāru struktūras izmaiņas, kas notikušas laikā starp līguma noslēgšanu un atbalsta piešķiršanu; un iii) šo pasākumu atšķirīgā forma.

104. No tā izriet, ka Vispārējās tiesas veiktās pārbaudes, lai noskaidrotu, vai strīdīgais atbalsts un citi attiecīgie pasākumi veido daļu no “kopējas norises”, saturs pēc būtības atbilst Tiesas judikatūrā paredzētajai analīzei, lai noteiktu, vai vairāki secīgi atbalsta pasākumi var tikt uzskatīti par vienu pasākumu valsts atbalsta noteikumu piemērošanas nolūkos. Atgādināšu – Tiesa ir atzinusi, ka tā tas it īpaši var būt gadījumā, ja starp secīgiem valsts iejaukšanās pasākumiem, ievērojot to *hronoloģiju, mērķi un uzņēmuma stāvokli šīs iejaukšanās brīdī*, ir tik cieša saikne, ka nav iespējams tos nodalīt⁴⁰.

105. Tomēr šis pamats neattiecas uz virknes iejaukšanās pasākumu kvalificēšanu par valsts atbalstu, jo tiešā maksājuma *FFHG* atbalsta raksturs netiek apstrīdēts. Šī pamata būtība ir saistīta ar iespējamo atbalsta netiešā saņēmēja pastāvēšanu atbalsta atgūšanas nolūkā un – konkrētāk – ar to, vai var uzskatīt, ka atbalsts ir nodots *Ryanair*.

106. Tāpēc esmu pārliecināts, ka no sprieduma *Bouygues*⁴¹ izrietošās judikatūras virziena piemērošana šajā lietā nav atbilstoša, un to apliecina arī tas, ka konstatējumi, ka strīdīgais atbalsts un citi attiecīgie pasākumi ir sadalīti laikā, ka tie ir atšķirīgi pēc formas vai ka *FFHG* akcionāri ir mainījušies, nevar izslēgt iespēju, ka *Ryanair* varēja gūt labumu no šī atbalsta ar minēto pasākumu starpniecību.

107. Šis nodošanas patiesuma noteikšana var izrietēt tikai no Tiesas judikatūras par netiešu priekšrocību piemērošanas, kura izriet no spriedumiem Vācija/Komisija⁴², Nīderlande/Komisija⁴³ un *Mediaset*/Komisija⁴⁴.

108. Norādīšu, ka Paziņojuma par “valsts atbalsta” jēdzienu⁴⁵ 116. punktā Komisija ir apkopojusi pēdējo minēto judikatūru, paredzot, ka “pasākuma paredzamā ietekme ir jāizvērtē no *ex ante* skatupunkta”, precizējot, ka “netieša priekšrocība ir konstatējama, ja pasākums ir izstrādāts tādā veidā, lai tā sekundāro ietekmi novirzītu uz nosakāmiem uzņēmumiem vai uzņēmumu grupām”. Lai gan piekritu Komisijas interpretācijai, nesen esmu apgalvojis, ka netiešas priekšrocības esamība, lasot minēto judikatūru, izriet no piemērojamo tiesību normu satura vai no šo pašu tiesību normu satura saistībā ar pastāvošajiem faktiskajiem apstākļiem⁴⁶.

109. No sprieduma *Bouygues* izrietošajā judikatūrā norādītajiem kritērijiem, kurus Vispārējā tiesa ir izmantojusi pārsūdzētā sprieduma 138. un 139. punktā, acīmredzami nav nekādas nozīmes šajā vērtējumā

⁴⁰ Spriedums, 2013. gada 19. marts, *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c. (C-399/10 P un C-401/10 P, turpmāk tekstā – “spriedums *Bouygues*”, EU:C:2013:175, 104. punkts). Tiesa paskaidroja, ka, tā kā valsts iejaukšanās pasākumiem var būt dažādi veidi un saskaņā ar vienu no valsts atbalsta kontroles pamatprincipiem tie ir jāizvērtē *atbilstīgi to sekām*, nevar izslēgt, ka vairāki secīgi valsts iejaukšanās pasākumi nolūkā piemērot LESD 107. panta 1. punktu būtu jāuzskata par vienu iejaukšanās pasākumu (103. punkts).

⁴¹ Skat. arī spriedumus, 2015. gada 4. jūnijs, Komisija/MOL (C-15/14 P, EU:C:2015:362, 97. punkts); 2020. gada 26. marts, *Larko*/Komisija (C-244/18 P, EU:C:2020:238, 33. punkts); un 2020. gada 10. decembris, *Comune di Milano*/Komisija (C-160/19 P, EU:C:2020:1012, 72. punkts).

⁴² Spriedums, 2000. gada 19. septembris (C-156/98, EU:C:2000:467).

⁴³ Spriedums, 2002. gada 13. jūnijs (C-382/99, EU:C:2002:363).

⁴⁴ Spriedums, 2011. gada 28. jūlijs (C-403/10 P, nav publicēts, EU:C:2011:533), ar kuru šajā jautājumā tika apstiprināts 2010. gada 15. jūnija spriedums *Mediaset*/Komisija (T-177/07, EU:T:2010:233).

⁴⁵ Komisijas paziņojums par Līguma par Eiropas Savienības darbību 107. panta 1. punktā minēto “valsts atbalsta” jēdzienu (OV 2016, C 262, 1. lpp.).

⁴⁶ Skat. manus secinājumus apvienotajās lietās Spānija u.c./Komisija (C-649/20 P, C-658/20 P un C-662/20 P, EU:C:2022:744, 114. un 115. punkts).

110. Šajā ziņā kā piemēru var minēt Tiesas spriedumu *Nīderlande/Komisija*⁴⁷. Rezumējot – tas attiecas uz tiesisko regulējumu, ar kuru to Nīderlandes degvielas uzpildes staciju operatori, kas atrodas uz robežas ar Vāciju, tiek paredzēts atbalsts kompensācijas veidā, lai samazinātu starpību starp Nīderlandē un Vācijā spēkā esošajām akcīzes nodokļa likmēm, un uz līgumu, saskaņā ar kuru naftas uzņēmumiem, kas apgādā šīs degvielas uzpildes stacijas, tika noteikts pienākums uzņemties daļu no izmaksām par tādu cenu samazinājumu degvielas uzpildes stacijā, kurš atbilst šai starpībai. Savā spriedumā Tiesa konstatēja, ka atbalsts tika nodots naftas uzņēmumiem, lai gan attiecīgie pasākumi pēc būtības bija atšķirīgi, tie neradīja sekas starp tām pašām pusēm un bija vienmērīgi sadalīti laikā.

111. Tātad uzskatu, ka Vispārējai tiesai bija jāpiemēro kritērijs, kas izriet no judikatūras par netiešu priekšrocību, lai pārbaudītu, vai pasākums, ar kuru tika piešķirts strīdīgais atbalsts, bija izstrādāts tā, ka *Ryanair* guva labumu no vismaz šī atbalsta daļas. Turpretim, piemērojot kritērijus, kas izriet no *Bouygues* judikatūras, Vispārējā tiesa, manuprāt, ir pieļāvusi tiesību kļūdu.

112. Ņemot vērā iepriekš minēto, ja tā uzskatītu, ka prasība, ko Vispārējā tiesā iesniegusi *DLH*, ir pieņemama, Tiesai, manuprāt, būtu jāapmierina *DLH* pretapelācijas otrais pamats.

V. Secinājumi

113. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, ierosinu Tiesai atcelt pārsūdzēto spriedumu, balstoties uz Vispārējās tiesas pieļautajām tiesību kļūdām, kas pieļautas, nosakot *DLH* tiesības celt prasību.

⁴⁷ Spriedums, 2002. gada 13. jūnijs, *Nīderlande/Komisija* (C-382/99, EU:C:2002:363).